

SVARTÅ SKOLA.

1 sept. 1830 då änkefriherrinnan Christina Charlotta Fock på Svartå genom gåvobrev på 7000 rd. banko, inrättades en skola kallad Fokiska skolan i Svartå, för godsets underlydande i Kvistbro och Nysunds socknar. Reglementet blev stadsfäst av Kungliga Mäjestät den 15/1 1831. Enligt reglementet skulle landshövdingarna i Örebro och Karlstad samt biskoparna i Strängnäs och Karlstad stift och kyrkoherdarna i Kvistbro och Nysund samt två lekmän vara tillsyningsmän. Första året tjänstgjorde hjälpprästen Carl Johan Noren, som lärare han var i två år men tröttnade. En herr Carlberg var tillfrågad men tackade nej. Som vikarie i ett halvt år tjänstgjorde en Lars Karlsson. Men Carlberg övertalades att bli lärare, efter Carlberg tjänstgjorde en torpare Carl Gust. Schults, efter honom en annan torpare Gustav Forsberg. Den 11 dec. 1842 kom folkskolestadgan om att varje kommun skulle finnas minst en skola. De fick fem år på sig att ordna detta. Fockiska skolan var inrymd i bönsalen i Herrgårdens västra flygel under hela 1800 talet. En lång tid var skolan förlagd till Storbjörboda. I början av 1870 talet uppförde bruksägarna ett skolhus söder om hyttan och dit flyttade de 1872. Vid mellanskolans tillkomst 1907 förlades den till Herrgårdensflygeln. Detta kom sig av att alla fick ej plats i nya skolan, utan klasserna 3-4 fick gå till Herrgården klasserna 1-2 5-6, gick i nya skolan. Lärarinna då var en fröken Mellgren.

Nuvarande skola i Svartå togs i bruk 1955.

(Herrgården ritades av C.J.Cronstedt ock byggdes under 1700 talet senare hälft.) Den gamla skolan kunde vara nog så hård, bestraffning förekom för minsta förseelse i form av stryk av rottingen eller kvarsittning och tänk er själv att få lägga fingrarna på bänklocket och få sig en riktig smäll eller lugg så hårtestar lossnade. Det var hårda bud för barn som hade lång väg att gå, på vintern på oplogade vägar i dåliga skor och kläder. På den tiden fanns ej barnbispisningar utan man fick ha med sig en brödbit, som många gånger saknade både smör och p ålägg.

Nutidens ungdom kan inte göra sig en föreställning om hur det var. Nu finns moderna skolor med alla de hjälpmedel man kan tänka sig, skolskjutsar och bispisningar. Ändå kan det finnas någon enstaka som varken kan skriva eller läsa när de lämnar en nio årig skola. Varför? Vi har ju skickliga lärare. Tiderna har förändrats till det bättre. Tack för det.